

NOBELPRISET I FRED 1993 Nelson Mandela, F.W. de Klerk

”För deras arbete för ett fredligt avskaffande av apartheidregimen och för att de lägger grunderna för ett nytt demokratiskt Sydafrika.”

* 18 juli 1918 i
Qunu, Sydafrika

† 5 december
2013 i Johannes-
burg, Sydafrika

* 18 mars 1936 i
Johannesburg,
Sydafrika

Under nästan 50 år styrdes Sydafrika av rasistiska lagar. Nelson Mandela var en de som kämpade för att lagarna skulle tas bort. För sin kamp satt han i fängelse i många år. När han till slut frigavs, samarbetade han med landets president F.W. de Klerk, för ett friare och rättvisare Sydafrika.

I Sydafrika fanns under andra hälften av 1900-talet något som kallades för apartheid, som betyder ungefär ”åtskillnad”. Apartheid innebar att människor behandlades olika beroende på hudfärg. De olika grupperna i samhället skulle hållas isär. Detta gällde allt ifrån vilka parkbänkar man fick sitta på till vilka jobb man kunde ha. De svarta hade inte samma rättigheter som de vita och bröt någon mot lagarna straffades man hårt.

En av de som protesterade mot apartheidsystemet var Nelson Mandela. Som ung student blev han intresserad av politik. Han gick med i organisationen African National Congress (ANC). Idag är ANC det största partiet i Sydafrika, men under lång tid var det förbjudet eftersom ANC var motståndare mot de rasistiska lagarna i landet.

I början av 1960-talet arresterades Mandela och dömdes till livstid fängelse. Han skulle komma att sitta inlåst under de kommande 27 åren, men under alla åren fortsatte han att engagera sig i motståndet mot orättvisorna i landet.

1989 fick Sydafrika en ny president, F.W. de Klerk. Han hade tidigare i livet försvarat apartheidsystemet, men som president ändrade han sig. När han suttit ett år som president höll han ett tal där han sa att apartheidlagarna skulle avskaffas, att förbudet mot ANC skulle tas bort och att Nelson Mandela skulle frigges från fängelset.

Nu började Mandela och de Klerk att samarbeta för ett mer demokratiskt Sydafrika. Att ena ett land som varit så delat och där delar av befolkningen varit varandras fiender under så lång tid är inte lätt. Mandela och de Klerk uppmanade människorna att inte bara se bakåt på allt dåligt som hänt, utan att istället försöka fokusera på en bättre framtid för alla.

I motiveringen till fredspriset sa Norska Nobelkommittén att de två ledarna visat stort mod och brutit den onda cirkel av hat som landet varit fångat i. Genom att visa försoning bidrog de till att landets omvandling inte blev så våldsam som den annars hade kunnat bli.

Året efter fredspriset hölls de första fria valen i Sydafrika. ANC vann en stor seger och Nelson Mandela valdes till landets president. De Klerk blev en av hans två vicepresidenter.